

demanar als senyors antics la continuació de l'esclavitud abolida. No sabien ésser lliures. Per llei els era donada la llibertat, però intimament continuaven esclaus.

Acostament a la Metròpoli.

Llavors digué com calia conquerir aquesta ciutadania. Calia en primer lloc desfer tota rústica desconfiança envers la metròpoli. No manca gent que odia la llibertat i la dignitat que aneu a conquerir, i prova de suscitar aquesta desconfiança.

Esperit de universalitat. La Biblioteca.

En segon lloc, caldria tenir tothora al cor un ample i vigorós esperit d'universalitat. Ha estat aquesta una idea ferma en la ment de Fontfreda. Ell havia dit sovint que només podien tenir un veritable interès local aquelles coses que podien tenir algun interès universal. Mogut d'aquest esperit ell lluitava per la implantació de la Biblioteca. Ell reconeixia en la Biblioteca un instrument poderós d'universalitat. Anys endarrera podia dir un regidor, combatent la implantació d'una Biblioteca: ¿què se'ns en donen, llibres que parlin, per exemple, de Rússia?—Avui s'ha pogut veure què se'ns en donen: talfabricant en podia desdenyar indolentment la lectura; però, el llibre negligit, altrament ple d'un idealisme generós, anava a la butxaca espellifada de l'obrer que posaria una bomba a la fàbrica; el patró no volia saber res del llibre, però el germen volava pels aires i es colgava en son mateix jardí. I res pitjor que el desconcert produït per la sorpresa d'esdeveniments insospitats totalment i desconeguts en llur fons.

Les cançons

Però encara en els prestatges d'una Biblioteca hi han les cançons. Dintre cada llibre canten les cançons que ni les bales ni els sabres poden destruir. Què importa que la força les privi per passeigs i carrers? Podia privar-se la Marsellesa, però hauria calgut només que fos guardada en un paper en lletra i signes musicals, perquè en sorgís un dia i encengués la Revolució donant començament a una era nova.

Contra el provincianisme

Caldria en els olotins el propòsit íntim de per sempre desfer-se de qualsevol manera de provincianisme. Caldria que arribessin a treure de l'escut d'Olot aquell «Muy leal ciudad»; caldria, que aquesta tara de sumissió provinciana s'esborrés i en lloc de trobar-la «Muy leal» fos trobada «Muy desleal, muy ingobernable y muy insufrible ciudad». I aixó us dirien quan hi hagués a Olot, viu, l'esperit de ciutadania.